

raade. Skal Kontrollen gøres effektiv, maa det i hvert Fald medføre et stort nyt Apparat.

Til Slutning vil jeg gerne nævne et Forhold, der ikke direkte vedrører dette Lovforslag, men dog staar i nær Forbindelse med det Spørgsmaal, vi her beskæftiger os med, Finansieringen af Boligbyggeriet. Jeg vil gerne minde den højtærede Indenrigsminister om, at der i 1915 af en Komité blev indsendt et Andragende om at faa oprettet en ny Kreditforening til Udlaan i Beboelsesejendomme i Østifterne udenfor København, og at der af en anden Komité i 1918 til Indenrigsministeriet blev indsendt et lignende Andragende. Disse to Komiteer har nu sluttet sig sammen og udgør kun een, og de har paa ny, saa vidt jeg ved, henvendt sig til Indenrigsministeriet med Anmodning om, at dette vilde tage Initiativet til Oprettelse af en saadan Kreditforening. Dette sidste Andragende er undertegnet og anbefalet af de fleste af de interesserede Institutioner: De danske Købstadforeninger, Bestyrelsen for Landkommuner med bymæssig Bebyggelse, Fællesrepræsentationen for dansk Industri og Haandværk og vistnok endnu en hel Række Institutioner. Mener ikke den højtærede Indenrigsminister, at det nuværende Tidspunkt er vel egnet til, at der blev oprettet en saadan ny Kreditforening? Forholdet er nemlig det, at i Øjeblikket er Østifternes Kreditforening eneherkende, naar Talen er om at udlaane i 1ste Prioritet i Beboelsesejendomme i Østifterne med Undtagelse af Fyn. Og man maa huske paa i denne Sammenhæng, at det ikke alene gælder om, at der skabes Muligheder for 3die Prioritet, men det er af ikke ringe Betydning, at der ogsaa haves Mulighed for at faa en ordentlig Førsteprioritet paa rimelige Betingelser.

Med disse Bemærkninger vil jeg takke Indenrigsministeren for Forslaget, som jeg anbefaler til Vedtagelse i dette høje Ting.

Boa: Den sociale Ulykke, som Boligmangelen maa siges at være, afhjælpes ikke ved Statstilskud og Kommunaltilskud alene, og vi har erfaret, hvor uhyre kostbart det har været for Staten og Kommunerne at præstere de Tilskud, som det hidtidige Boligbyggeri har krævet. Jeg tror ogsaa, at den eneste Vej ud er at skabe det private Initiativ Mulighed for at faa sat Byggeri i Gang, og derfor hilser jeg dette Lovforslag med Glæde og takker den højtærede Indenrigsminister, fordi han har fremsat det. Det synes at være den billigste Form for at skaffe Midler til Veje. Staten

behøver i Øjeblikket ikke at disponere over Midler for at praktisere dette Forslag, og skulde det ske ad Aare, hvad muligt er, at Staten kom til at overtage nogle af disse Ejendomme som ufyldstgjort Panthaver, er det ikke sandsynligt, at dens Tab vil blive større, end at Samfundet til den Tid vil kunne bære det. Det rimeligste er, særlig ved det Byggeri, jeg forventer vil komme i Gang, Parcelbyggeriet, at de Folk, som vil bygge en saadan mindre Ejendom med en eller to Lejligheder, i de fleste Tilfælde vil holde til det yderste paa Ejendommen, saa der er vist ikke saa stor Fare for, at Samfundet kommer til at lide noget Tab derved. Derfor mener jeg, man maa indenfor Kommunerne ganske særlig stille sig lydhør overfor Parcelbyggeriet. Der er ikke nær den Risiko ved at være Medgarant for Laan til denne Art Byggeri, som der er ved at være Medgarant for Laan i en stor Spekulationsejendom. Der kommer der et ganske anderledes stort Tab paa, og der vil ogsaa de faldende Byggepriser ganske anderledes gøre sig gældende. Det er indlysende, at saa snart der er Tale om Byggeri som Forretning, er Kapitalens Forrentning det eneste afgørende. Ved saadanne mindre Ejendomme spiller der imod Hjemmet den alt overvejende Rolle, og man vil sikkert til det yderste værge sig imod at komme til at gaa fra saadan en Bygning.

Spørgsmaalet er og har været dette, om Staten kan give noget Tilskud, og forskellige Talere har ment, at Staten burde give noget Tilskud til dette Byggeri ogsaa. Det kunde være meget godt, om Staten kunde gøre det, men jeg mener, den kan ikke gøre det for nærværende. Finanserne er spændt saa haardt for som ingen Sinde før, og jeg mener ogsaa, der kan komme et Byggeri i Gang paa det Grundlag, her er skabt.

Det er rigtigt, at der skal passes paa, at man ikke laver kunstige Priser for at borteliminere de Kapitaler, som en Byggherre selv maa disponere over for at kunne bygge; men behøver man at være saa bange for det? Der er noget mærkværdigt ved Licitationer, som de almindeligt finder Sted baade indenfor det priavte og i Kommunerne og i Staten for øvrigt ogsaa. Man gaar til enkelte Haandværksmestre og udbeder sig Tilbud paa dette eller hint Byggeføretagende. Det er ikke Vejen at gaa. Det er jo menneskeligt, selv om jeg ikke vil sige, det er korrekt, om saadanne Mænd stikker Hovederne sammen og taler om de virkelige Udgifter. Den eneste Vej er